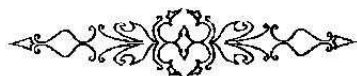

تعیین قواعد عمومی ارجاع به کارشناسی و انشای نظریه کارشناسی

www.ketab.ir

مؤلف:

محمد طاهری

سرشناسه: طاهری، محمد، ۱۳۶۵ -

عنوان قراردادی: ایران. قوانین و احکام

Iran. Laws, etc

عنوان و نام پدیدآور: تعیین قواعد عمومی ارجاع به کارشناسی و انشای نظریه کارشناسی /
مؤلف محمد طاهری.

مشخصات نشر: تهران: پژوهاک عدالت، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۲۶۳ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۰۴۲-۹۲-۴

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۲۵۴ - ۲۶۳؛ همچنین به صورت زیرنویس.

موضوع: گواهی و گواهان کارشناس - ایران Evidence, Expert -- Iran

کارشناسان دادگستری - ایران Court-appointed experts -- Iran

کارشناسان دادگستری - ارزشیابی Court-appointed experts -- Rating of

تصمیم‌گیری قضایی - ایران Judicial process -- Iran

رده بندی کنگره: KMH۱۶۷۲

رده بندی دیویی: ۴۴۷/۵۵۰۶۷

شماره کتابشناسی ملی: ۱۶۵۶۸۴۷

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

تعیین قواعد عمومی ارجاع به کارشناسی و انشای نظریه کارشناسی

مؤلف: محمد طاهری

ناشر: پژوهاک عدالت

چاپ اول: ۱۴۰۰ - تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۰۴۲-۹۲-۴

قیمت: ۸۲,۰۰۰ تومان

مطالب بیان شده در کتب و انتشارات مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضائیه،
نتیجه تحقیقات پژوهشگران و بیان‌کننده دیدگاه مؤلفان آنهاست و لزوماً موضع رسمی این مرکز و
قوه قضائیه نیست؛ مگر آنکه به آن تصریح شده باشد.

فهرست

۱	پیشگفتار.....
۳	مقدمه.....
۱۵	فصل اول: مفاهیم مرتبط با کارشناسی و قواعد رجوع به آن.....
۱۶	مبحث اول: کارشناسی در قوانین آیین دادرسی.....
۱۶	گفتار اول: تعریف آیین دادرسی.....
۱۹	گفتار دوم: قاعده رجوع به کارشناسی در قانون آیین دادرسی مدنی.....
۲۰	گفتار سوم: قاعده رجوع به کارشناسی در قانون آیین دادرسی کیفری.....
۲۳	گفتار چهارم: قاعده رجوع به کارشناسی در قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری.....
۲۷	مبحث دوم: بررسی تطبیقی تعاریف ارائه شده برای کارشناس و کارشناسی.....
۲۸	گفتار اول: بررسی تطبیقی تعاریف کارشناس: کارشناس کیست؟.....
۳۱	گفتار دوم: بررسی تطبیقی تعاریف کارشناسی: کارشناسی چیست؟.....
۳۳	مبحث سوم: اعتبار نظریه کارشناسی.....
۳۴	گفتار اول: جدال بر سر ماهیت کارشناسی.....
۳۷	گفتار دوم: گزاره‌های دال بر اماره بودن کارشناسی.....
۴۱	گفتار سوم: اماره و اقسام آن.....
۴۴	گفتار چهارم: مبنای اعتبار علم قاضی در فقه اسلامی.....
۴۶	مبحث چهارم: تاریخچه کارشناسی.....
۴۶	گفتار اول: نگاهی اجمالی به جایگاه کارشناسی از آغاز تا دوران معاصر.....
۴۹	گفتار دوم: کارشناسی در دوران معاصر.....
۵۳	مبحث پنجم: اثر انتخاب دلیل و زمان انتخاب آن بر نتیجه دادرسی.....
۵۴	گفتار اول: محل و موضع ارجاع به کارشناسی.....
۶۶	گفتار دوم: اثر نوع دلیل انتخابی و زمان انتخاب آن بر نتیجه دعوا.....
۷۰	فایده بحث.....
۷۴	مبحث ششم: موضوع شناسی و تفکیک آن از سایر مفاهیم.....
۷۴	گفتار اول: آشفتگی در تشخیص موضوع از حکم.....
۷۷	گفتار دوم: مقایسه موضوع با سایر مفاهیم مرتبط با دادرسی.....
۷۸	بند اول: شناختن مفهوم دعوا.....
۸۰	بند دوم: قاعده شناسایی موضوع دعوا.....
۸۶	بند سوم: شناختن خواسته.....
۸۹	بند چهارم: تمایز سبب و جهت.....

فایده بحث	۹۱
مبحث هفتم: قواعد حاکم بر تعیین مسئولیت قاضی و کارشناس در قبال انجام کارشناسی	۹۳
گفتار اول: چالش‌های محتمل ناشی از ارجاع به کارشناسی؛ تخلف‌ها و جرائم خاص کارشناسان	۹۴
گفتار دوم: معنای قاضی و شرایط قضاوت	۹۷
گفتار سوم: ماهیت رابطه قاضی با حصول نظریه کارشناسی	۹۹
بند اول: ماهیت عمل قاضی	۹۹
بند دوم: شرایط تحقق مسئولیت مدنی قاضی	۱۰۰
بند سوم: مسئولیت قاضی نسبت به چالش‌های کارشناسی؛ تجمع اسباب طولی	۱۰۵
فایده بحث	۱۱۰
فصل دوم: نظریه شناسی؛ ایجاب‌ها، سلب‌ها و قواعد انشای آن	۱۱۳
مبحث اول: مفهوم نظریه و تفکیک آن از سایر مفاهیم	۱۱۳
گفتار اول: مفهوم نظریه	۱۱۳
بند اول: نظریه کارشناسی	۱۱۴
بند دوم: نظریه علمی	۱۱۴
گفتار دوم: ارتباط پژوهش و نظریه	۱۱۸
گفتار سوم: تفاوت گزارش کارشناسی و نظریه کارشناسی در حقوق فرایه	۱۲۰
گفتار چهارم: رأی کارشناس	۱۲۱
بند اول: استفاده مستقیم از کارشناسی برای حل و فصل اختلاف	۱۲۲
بند دوم: نگاهی به مفهوم دادرسی با هدف تحلیل رأی کارشناس	۱۲۲
بند سوم: نگاهی به مفهوم داوری با هدف تحلیل رأی کارشناس	۱۲۴
بند چهارم: نگاهی به موافقت نامه داوری جهت تحلیل صلاحیت کارشناس برای صدور رأی	۱۲۷
بند پنجم: رأی کارشناسی	۱۲۹
فایده بحث	۱۳۲
مبحث دوم: قواعد مقدماتی انشای نظریه کارشناسی	۱۳۳
گفتار اول: قواعد حقوقی چیست؟	۱۳۴
بند اول: نگاهی به فلسفه وجود قواعد حقوقی	۱۳۴
بند دوم: معنای مرجع قضاوتی	۱۳۶
بند سوم: معنای موسع دعوای حقوقی	۱۳۷
گفتار دوم: تدوین قواعد ایجاب کننده انشای نظریه کارشناسی	۱۳۷
بند اول: نگاه قاعده انگارانه به لازم بودن رجوع با وجود مقتضی	۱۳۸
بند دوم: نگاه قاعده انگارانه به لزوم تخصصی بودن موضوع و متخصص بودن کارشناس	۱۳۹
بند سوم: نگاه قاعده انگارانه به متعدد بودن حالت‌های رجوع به کارشناس؛ توضیح، تکمیل، نظریه	۱۴۱

- بند چهارم: نگاه قاعده انگارانه به لزوم صدور قرار جامع شرایط ۱۴۱
- بند پنجم: نگاه قاعده انگارانه به اعتراض و یا پیچیدگی موضوع برای رجوع به هیئت کارشناسی ۱۴۲
- بند ششم: نگاه قاعده نگارانه به لزوم پرداخت هزینه برای رجوع به کارشناسی ۱۴۴
- بند هفتم: نگاه قاعده انگارانه بر توافق و یا نبود کارشناس رسمی برای رجوع به کارشناس غیر رسمی ۱۴۸
- بند هشتم: نگاه قاعده جویانه به تعبیر حقوقی از سکوت ۱۴۹
- گفتار سوم: تدوین قواعد سلب کننده انشای نظریه کارشناسی ۱۵۰
- بند اول: نگاه قاعده انگارانه به نبود مقتضی به عنوان قاعده سلب کننده ۱۵۱
- بند دوم: نگاه قاعده انگارانه به جهات رد کارشناس به عنوان قاعده سلب کننده ۱۵۳
- بند سوم: نگاه قاعده انگارانه به عذرهای موجه به عنوان قاعده سلب کننده ۱۵۳
- بند چهارم: نگاه قاعده انگارانه به اشتغال کارشناس به مشاغل خاص به عنوان قاعده سلب کننده ۱۵۴
- بند پنجم: نگاه قاعده انگارانه به عدول دادگاه از قرار به عنوان قاعده سلب کننده ۱۵۵
- بند ششم: نگاه قاعده انگارانه به تفاوت معاینه محل و نظریه کارشناسی به عنوان قاعده سلب کننده ۱۵۵
- بند هفتم: نگاه قاعده جویانه به ممنوعیت ورود به اماکن بسته و خصوصی به عنوان قاعده سلب کننده ۱۵۶
- بند هشتم: نگاه قاعده جویانه به عدم تعارض تعهدات قراردادی یا نظم عمومی به عنوان قاعده سلب کننده رجوع
 راساً قاضی به کارشناسی ۱۵۷
- فایده بحث ۱۶۰
- مبحث سوم: تدوین قواعد حاکم بر انشای نظریه کارشناس ۱۶۷
- بند اول: نگاه قاعده انگارانه بر نسبی بودن اثر حقوقی نظریه کارشناس ۱۶۸
- بند دوم: یکسان بودن شرایط شکلی نظریه کارشناس منتخب طرفین با کارشناس منتخب مرجع قضایی ۱۶۸
- بند سوم: نگاه قاعده انگارانه به لزوم صریح و روشن بودن نظریه کارشناس ۱۶۹
- بند چهارم: نگاه قاعده انگارانه به لزوم مستند و مستدل بودن ۱۷۰
- بند پنجم: نگاه قاعده انگارانه به لزوم قاطع و منجز بودن نظریه کارشناس ۱۷۴
- بند ششم: نگاه قاعده انگارانه به لزوم تطابق محدوده نظریه کارشناسی با قرار ۱۷۵
- بند هفتم: قاعده لزوم مطابق بودن نظریه کارشناس با اوضاع و احوال معلوم ۱۷۶
- بند هشتم: نگاه قاعده انگارانه به لزوم جدید بودن نظریه کارشناسی در تقویم های مالی ۱۷۷
- بند نهم: نگاه قاعده انگارانه به تجزیه پذیری نظریه کارشناس در صورت متعدد بودن موضوع ها ۱۷۸
- بند دهم: نگاه قاعده جویانه به لزوم دفاع کارشناس از نظریه در دادگاه ۱۷۸
- بند یازدهم: نگاه قاعده انگارانه به لزوم ارائه یکجا و توأم نظریه های کارشناسان هیئت کارشناسی ۱۷۹
- بند دوازدهم: قاعده کتبی بودن و ارائه شدن در مهلت مقرر ۱۸۱
- فایده بحث ۱۸۲
- فصل سوم: علم و فن؛ روش شناسی و اصول مستند و مستدل سازی نظریه ۱۸۷**
- مبحث اول: علم و فن ۱۸۷

پیشگفتار

در قانون و دکترین‌های حقوقی تعریفی از علم و فن وجود ندارد و عدم شناخت ظرفیت علوم دیگر برای کاوش، همان‌طور که قبلاً نشانه‌های چنین چالشی در کامن‌لو مطرح شده، منجر به بی‌قاعدگی در ارجاع به کارشناسی شده است، به طوری که قانون‌گذار پیش‌بینی کرده که ماحصل یک کارشناسی علی‌رغم صرف وقت و هزینه، قابل ترتیب اثر دادن نباشد و از اعداد دلایل خارج شود. بی‌قید و شرط بر هر آنچه کارشناس اظهار کند «نظریه» اطلاق می‌شود و خلط نظریه، گزارش و رأی کارشناسی منجر به اختلاف در خصوص نوع دلالت ماحصل کارشناسی شده است. همچنین بی‌قاعدگی در تشخیص معنای مستند و مستدل بودن، تشخیص قابل پذیرش بودن نظریه را به چالش کشیده است. ارجاع نابجا به کارشناسی موجب اطاله دادرسی و تحمیل هزینه بر اصحاب دعوی و از سوی دیگر اجتناب نابجا از ارجاع به کارشناسی موجب تغییر نتیجه دعوا است؛ بنابراین مؤلف خود را مکلف دید که در احد بضاعت علمی خویش و با توجه به دانش آموختگی خود از مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد یک رشته مهندسی، پس از فراغت از تحصیل از مقطع کارشناسی حقوق، در قالب نگارش پایان‌نامه تحصیلی مقطع کارشناسی ارشد خود در رشته حقوق خصوصی به تحقیق در خصوص «تعیین قواعد عمومی ارجاع به کارشناسی و انشای نظریه کارشناسی» پردازد و ضمن یافتن پاسخ بسیاری از مسائل چالش برانگیز در این خصوص، قواعد ایجاب کننده رجوع به کارشناسی، قواعد سلب کننده امکان رجوع به کارشناسی و همچنین قواعدی که نظریه بودن ماحصل رجوع به کارشناسی را تعیین می‌کنند تدوین و تعیین کند؛ بنابراین تألیف این کتاب که در زمان تحصیل اینجانب در مقطع دکتری حقوق خصوصی انجام شده، برگرفته از نگارش پایان‌نامه دانشجویی اینجانب در قالب پایان‌نامه مقطع کارشناسی ارشد رشته حقوق خصوصی، در دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهر قدس، تحت نظارت استاد راهنما: دکتر سهیل طاهری است. رابطه این اثر با پایان‌نامه‌ام از نظر محتوا، نظریه پردازی و تعداد منابع مورد استفاده، عموم و خصوص مطلق است. بدیهی است که ممکن است این اثر نیز مانند سایر فعالیت‌های انسانی از ایرادهای احتمالی مصون نباشد، بنابراین از کلیه اعضای جامعه علمی

اعم از قضات، وکلا، کارشناسان رسمی دادگستری، پزشکان سازمان پزشکی قانونی، دانشجویان تقاضا دارم که با رهنمودهای حکیمانه خود، اینجانب را در رفع ایرادات احتمالی این اثر در چاپ‌های بعدی، یاری فرمایند.

من الله توفیق

محمد طاهری

پاییز ۱۴۰۰

Taheri.epost@gmail.com

Instagram: Mohammad.taheri_page

www.ketab.ir